

प्रदेश भ्रमण खर्च नियमावली, २०७७



बागमती प्रदेश सरकार  
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय  
हेटौंडा, नेपाल।

# प्रदेश भ्रमण खर्च नियमावली, २०७७

प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशित मिति

२०७७।११।१३

प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ को दफा ६३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यी नियमहरूको नाम "प्रदेश भ्रमण खर्च नियमावली, २०७७" रहेको छ।

(२) यो नियमावली प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिबाट लागू हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-

(क) "आयोग" भन्नाले प्रदेश कानून बमोजिम गठित प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग वा अन्य यस्तै आयोगहरू सम्झनु पर्छ।

(ख) "परिवार" भन्नाले पदाधिकारी वा कर्मचारीको एकासगोलको पति वा पत्नी र निजमा आश्रित दुई जनासम्म छोरा वा छोरी सम्झनु पर्छ र सो शब्दले पदाधिकारी वा कर्मचारीको एकासगोलको बाबु, आमा र महिला पदाधिकारी वा कर्मचारी भए सासु, ससुरा समेतलाई जनाउँनेछ।

(ग) "प्रदेश" भन्नाले बागमती प्रदेश सम्झनु पर्छ।

३. भ्रमण आदेश वा निर्णय बिना भ्रमण खर्च गर्न नहुने: (१) भ्रमण आदेश वा निर्णय बिना भ्रमण खर्च गर्ने गरी भ्रमण गर्न वा काजमा जान हुँदैन।

(२) उपनियम (१) बमोजिम भ्रमण आदेश वा निर्णय गर्दा देहायका पदाधिकारी वा कर्मचारीको भ्रमण वा काजको हकमा देहायका पदाधिकारीबाट स्वीकृत गर्नु पर्नेछ:-

(क) प्रदेश सभाका उपसभामुख र सदस्य भए सभामुख,

(ख) राज्यमन्त्री, सहायक मन्त्री र मन्त्रीको हकमा मुख्यमन्त्री,

(ग) प्रदेश लोकसेवा आयोगको सदस्य भए प्रदेश लोकसेवा आयोगको अध्यक्ष,

(घ) प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको उपाध्यक्ष भए अध्यक्ष,

(ङ) प्रदेश सरकारको सचिव वा सो सरहको कर्मचारी भए प्रदेश सरकारको प्रमुख सचिव,

(च) आयोग, मन्त्रालय, निर्देशनालय वा विभागस्तरका कर्मचारी भए सम्बन्धित आयोगको हकमा सो निकायको सचिव, मन्त्रालयको हकमा प्रदेश सचिव, निर्देशनालयको हकमा निर्देशक वा विभागको हकमा सम्बन्धित विभागीय प्रमुख,

(छ) प्रादेशिक कार्यालय प्रमुखको भए सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिव,

(ज) जिल्लास्थित कार्यालय प्रमुखको हकमा सम्बन्धित निकायको एक तह माथिको प्रमुख,

(झ) खण्ड (क), (ख), (ग), (घ), (ङ), (च) र (छ) मा लेखिएदेखि बाहेक अन्य प्रादेशिक, जिल्लास्तर वा आयोजनास्तरका कर्मचारी भए आफ्नो क्षेत्रभित्र भ्रमण गर्दा सम्बन्धित प्रादेशिक, जिल्ला वा आयोजनास्तरको कार्यालय प्रमुख।

(३) उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मुख्यमन्त्री, प्रदेश सभाका सभामुख, प्रदेश लोकसेवा आयोगको अध्यक्ष, मुख्य न्यायाधिवक्ता र प्रमुख सचिवको भ्रमण आदेश आफै स्वीकृत गर्न सक्नेछ।

(४) प्रादेशिक बोर्ड, समिति, संस्थान वा यस्तै प्रकारका अन्य निकायका प्रमुखहरुको भ्रमण आदेश सम्बन्धित विभागीय मन्त्रीले स्वीकृत गर्नेछ।

(५) उपनियम (२), (३) र (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वैदेशिक भ्रमणको हकमा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(६) भ्रमण आदेश दिने पदाधिकारीले भ्रमण आदेश दिँदा अनुसूची- १ बमोजिमको ढाँचामा दिनु पर्नेछ।

(७) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मुख्यमन्त्री, मन्त्रिपरिषद्का सदस्य, संवैधानिक निकायका पदाधिकारी वा सो सरहका अन्य पदाधिकारी, प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव, मुख्य न्यायाधिवक्ता, प्रदेश नीति तथा योजना आयोगका उपाध्यक्ष र सदस्य, प्रदेश सरकारका सचिव वा सो सरहका अधिकृत वा सो भन्दा

माथिल्लो तहका पदाधिकारी वा कर्मचारीले विदेश भ्रमण गर्नु पदा प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्को निर्णयानुसार गर्नु पर्नेछ।

(द) वैदेशिक भ्रमणका लागि अधिकृत स्तर एघारौँ तहको हकमा मन्त्रिपरिषद्बाट, नवौँ/दशौँ वा राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणीको हकमा विभागीय मन्त्रीबाट र आठौँ तह र सो भन्दा मुनिका कर्मचारीको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिव वा सो सरहको पदाधिकारीको निर्णयानुसार गर्नु पर्नेछ।

४. भ्रमण किफायती हुनु पर्ने: (१) सरकारी खर्चमा भ्रमण गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीले सम्भव भएसम्म किफायती र कम खर्चिलो बाटो वा सवारी साधन प्रयोग गरी भ्रमण गर्नु पर्नेछ।

(२) भ्रमण गर्दा अधिकृतस्तर कर्मचारी वा सो भन्दा माथिल्लो दर्जाको पदाधिकारी वा कर्मचारी भए हवाई यातायात सञ्चालन भएको ठाउँमा हवाई यातायात वा अन्य यातायात र हवाई यातायात सञ्चालन नभएको ठाउँमा भ्रमण गर्दा सार्वजनिक यातायातका अन्य साधन प्रयोग गर्नु पर्नेछ। अन्य कर्मचारीले भ्रमण गर्दा सार्वजनिक यातायातका अन्य साधन प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

तर अन्य सार्वजनिक यातायातका साधन उपलब्ध नभई हवाई यातायातका साधन मात्र सञ्चालन हुने स्थानमा भ्रमण गर्दा भ्रमण आदेश वा निर्णय गर्ने अधिकारीले कारण खुलाई अन्य कर्मचारीले पनि हवाई यातायात प्रयोग गर्ने अनुमति दिन सक्नेछ।

५. भ्रमण खर्च पाउने पदाधिकारी वा कर्मचारीको वर्गीकरण: (१) यस नियमावली बमोजिम सुविधा उपलब्ध गराउने प्रयोजनको लागि देहायका पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ:-

(क) राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणी वा  
सो सरह वा सो भन्दा माथिल्लो

- पदमा बहाल रहेका कर्मचारी  
वा अन्य पदाधिकारी -विशिष्ट तह
- (ख) राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको  
प्रदेश सचिव वा अधिकृत  
स्तर एघारौँ तह वा सो  
सरहका कर्मचारी -प्रथम तह
- (ग) राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणी वा  
अधिकृत स्तर नवौँ/दशौँ तह,  
राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी वा  
अधिकृतस्तर सातौँ/आठौँ तह  
र अधिकृत स्तर छैटौँ तह वा  
सो सरहका कर्मचारी -द्वितीय तह
- (घ) सहायक स्तर चौथो र पाँचौ तह  
वा सो सरहका कर्मचारी -तृतीय तह
- (ङ) सवारी चालक तथा तह विहीन  
कर्मचारी -चौथो तह

(२) उपनियम (१) मा लेखिएदेखि बाहेकका अन्य कुनै पदाधिकारी वा व्यक्तिलाई भ्रमण गर्ने आदेश दिनु पर्दा त्यस्तो आदेश दिने अधिकारीले त्यस्तो पदाधिकारी वा व्यक्तिको तह खुलाई आदेश दिनु पर्नेछ।

६. **भ्रमण खर्च पाउने:** (१) सरकारी कामको सिलसिलामा मुलुकभित्र भ्रमण गर्नु पर्दा भ्रमणको लागि यातायातको टिकट खरिद गर्नु पर्ने भएमा टिकट खरिद गर्दा लागेको रकम भुक्तानी दिइनेछ। श्रेणी तोकिएका भ्रमण साधनबाट भ्रमण गर्नु पर्दा हवाई यातायात बाहेकको अन्य साधनबाट भ्रमण गरेको भए प्रथम तह वा सो भन्दा माथिका

पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई प्रथम श्रेणीको र अन्य कर्मचारी वा व्यक्तिलाई द्वितीय श्रेणीको भ्रमण खर्च दिइनेछ।

(२) कुनै पदाधिकारीले कुनै भ्रमण साधनको टिकट खरिद गरिसकेपछि भ्रमण रद्द भएमा वा भ्रमण मिति सार्नु पर्ने भएमा वा भ्रमण आदेश गर्ने अधिकारीको आदेशबाट यस्तो टिकट फिर्ता गर्नु पर्ने भएमा निजले त्यसरी टिकट फिर्ता गरे बापत लाग्ने रकम सम्बन्धित कार्यालयबाट शोधभर्ना पाउनेछ।

(३) टिकट फिर्ता गर्नु पर्ने भएमा वा हवाई उडानको मिति तय भएकोमा सो परिवर्तन भई सो दिन उडान नभएमा सम्बन्धित निकायबाट प्रमाणित गराई त्यस्तो पदाधिकारी वा कर्मचारीले ट्याक्सी, रिक्सा, बस भाडाको रकम सम्बन्धित कार्यालयबाट भुक्तानी लिन पाउनेछ।

७. दैनिक भत्ता खर्च पाउने: (१) सरकारी कामको सिलसिलामा मुलुकभित्र आफ्नो कार्यालय भन्दा बाहिर भ्रमणमा वा काजमा खटिएका पदाधिकारी वा कर्मचारीले अनुसूची- २ बमोजिमको दरमा दैनिक भत्ता पाउनेछ।

(२) भ्रमण वा काजमा खटिएको पदाधिकारी वा कर्मचारीले अनुसूची- ३ मा उल्लेख भए बमोजिमको कुनै जिल्लामा भ्रमण गर्दा उपनियम (१) बमोजिम पाउने दैनिक भत्ताको रकममा थप दश प्रतिशत रकम पाउनेछ।

(३) बस वा अन्य सार्वजनिक यातायातको सुविधा प्राप्त हुने ठाउँमा एकै दिनमा गई फर्कने गरी सरकारी काममा काज खटी जाने पदाधिकारी वा कर्मचारीले यस नियमावली बमोजिम भ्रमण खर्च र दैनिक भत्ताको पच्चीस प्रतिशत खाजा खर्च बापत पाउनेछ।

(४) सरुवा वा बढुवा भई हाजिर हुन खटिएको कार्यालयमा पुगेको दिनको र काजबाट कार्यालय फर्केको दिनको उपनियम (१) बमोजिम पाउने दैनिक भत्ताको पच्चीस प्रतिशत रकम भुक्तानी पाउनेछ।

(५) भारी बोक्ने काममा नियुक्त भएका कर्मचारी, हुलाकी, हलकारा, चेनमेन, सर्भेयर जस्ता कर्मचारी तथा फिल्ड भत्ता पाउने कर्मचारीले आफू कार्यरत क्षेत्रभित्र भ्रमणमा रहँदा यस नियमावली बमोजिम दैनिक भत्ता पाउने छैन।

(६) काजमा खटिएको पदाधिकारी वा कर्मचारीले अनुसूची-२ बमोजिमको दैनिक भत्ता बाटोको म्याद बाहेक बढीमा चौध दिनसम्मको पाउनेछ।

(७) पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई सात दिनभन्दा बढी अवधिको लागि काज खटाउनु पर्ने भएमा भ्रमण आदेश गर्ने पदाधिकारीले कारण खोली पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई काजमा खटाउन सक्नेछ।

तर विभाग वा कार्यालयको कर्मचारीलाई सात दिनभन्दा बढी अवधिको लागि काजमा खटाउँदा एक तह माथिको पदाधिकारीको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(८) उपनियम (७) बमोजिम काजमा खटिएको पदाधिकारी वा कर्मचारीले उपनियम (६) मा उल्लिखित अवधिभन्दा बढी अवधिको लागि अनुसूची-२ बमोजिमको दैनिक भत्ताको पचास प्रतिशत रकम मात्र पाउनेछ।

(९) लेखा परीक्षण डोर, अनुसन्धानमूलक कार्य, स्थानीयस्तरमा कार्यालय नभएका प्रादेशिक कार्यालयबाट स्थानीयस्तरमा सञ्चालन गरिने कार्यक्रम, स्थलगत तालिम सञ्चालन, तथ्याङ्क संकलन कार्य वा आवास सुविधा उपलब्ध नगराइएको तालिम

कार्यक्रममा सहभागी हुने कर्मचारीलाई लाग्ने दिनको गणना गरी काज खटाउन सकिनेछ। त्यस्तो अवस्थामा काज खटिएको पूरा अवधिको अनुसूची- २ बमोजिमको दैनिक भत्ता दिन बाधा पर्ने छैन।

(१०) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि काठमाडौं उपत्यका वा कुनै जिल्लाको सदरमुकाम क्षेत्रमा रात बिताउनु पर्ने गरी खटिएको स्थानदेखि पन्ध्र किलोमिटरभित्र आफ्नो र आफ्नो परिवारको नाममा स्थायी घरबास भएका पदाधिकारी एवं कर्मचारीले त्यस्तो क्षेत्रमा भ्रमण वा काजमा रहँदा दैनिक भत्ता पाउने छैन।

तर सो क्षेत्रबाट बाहिर पैदल वा सार्वजनिक यातायात चल्ने ठाउँमा भ्रमण वा काजमा खटाउँदा यस नियमावली बमोजिम भ्रमण खर्च, दैनिक भत्ता दिन बाधा पर्ने छैन।

(११) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आफू खुशी निवेदन दिई काजमा खटिएको कर्मचारीले यस नियम बमोजिमको सुविधा पाउने छैन। यसरी काजमा खटिएको व्यहोरा भ्रमण आदेशमा खुलाउनु पर्नेछ।

(१२) सरकारी कामको सिलसिलामा भ्रमणमा रही दैनिक भ्रमण भत्ता उपभोग गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीले दैनिक भत्ता उपभोग गरेको अवधिभर फिल्ड भत्ता, बैठक भत्ता, तालीम भत्ता, स्थानीय भत्ता वा अन्य कुनै किसिमको भत्ता पाउने छैन।

तर प्रचलित कानून बमोजिम अन्य छुट्टै भत्ता पाउने व्यवस्था भएकोमा यस नियम बमोजिमको भत्ता पाउने छैन।

८. भ्रमणमा खटिएको पदाधिकारी वा कर्मचारीले बिदा लिएमा दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च नपाउने: कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले भ्रमण वा काजमा रहेको अवधिमा बिदा बसेमा त्यसरी बिदामा बस्दाको

अवधिमा निजले यस नियमावली बमोजिम पाउने दैनिक भत्ता, भ्रमण खर्च पाउने छैन।

९. सरुवा बढुवा वा नयाँ नियुक्ति भई जाँदा दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च पाउने: कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारी सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई एक जिल्लाबाट अर्को जिल्लामा जाँदा र नयाँ नियुक्ति भएकोमा नियुक्ति बुझ्नेको ठाउँबाट नियुक्ति भएको पदमा बहाल गर्न जाँदा लाग्ने अवधिको यस नियमावली बमोजिम दैनिक भत्ता र भ्रमण खर्च पाउनेछ।

१०. दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च भुक्तानी विधि: (१) एक जिल्लाबाट अर्को जिल्ला वा सोही जिल्लाको एक कार्यालयबाट बीस किलोमिटर भन्दा बढी दूरी भएको अर्को कार्यालयमा सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई जाने पदाधिकारी वा कर्मचारीले पाउने दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च बापतको रकमको फाँटवारी महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट निर्धारित ढाँचामा निज बहाल रहेको कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्राप्त फाँटवारी उपर कार्यालयले जाँचबुझ गरी यस नियमावली बमोजिम पाउनु पर्ने रकम भुक्तानी दिनु पर्नेछ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम भुक्तानी दिदाँ देहायका कुरामा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ:-

(क) द्वितीय तह वा सो भन्दा माथिका पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई सम्भव भएसम्म छोटो र मितव्ययी हवाई मार्गबाट भ्रमण गर्दा लाग्ने हवाई भाडा, बस भाडा वा रेल भाडा र यस नियमावली

बमोजिम पाउने दैनिक भत्ता र फुटकर खर्च बापत एकमुष्ट दुई हजार रूपैयाँ दिनु पर्नेछ।

(ख) तृतीय वा चतुर्थ तहका कर्मचारीलाई हवाईमार्गबाट भ्रमण गर्दा कम खर्चिलो हुने भएमा लाग्ने हवाई भाडा वा बस भाडा र यस नियमावली बमोजिम पाउने दैनिक भत्ता र फुटकर खर्च बापत एकमुष्ट दुई हजार रूपैयाँ दिनु पर्नेछ।

(ग) सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई जाँदा यातायात सुविधा नभएको स्थानमा पैदल भ्रमण गर्नु पर्दा कम्तीमा बीस किलोमिटर प्रति दिनका दरले दैनिक भत्ताको गणना गर्नु पर्नेछ।

(घ) सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई खटिएको कार्यालयमा हाजिर हुन जान पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई परिवार लैजाने प्रयोजनका लागि निजले खण्ड (क) वा (ख) बमोजिम पाउने बराबरको रकम परिवारका प्रत्येक सदस्यलाई जनही रूपमा दिनु पर्नेछ।

तर फुटकर खर्च रकम दिइने छैन।

(४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस प्रदेशको कुनै एक नगरपालिका वा गाँउपालिकामा रहेको कार्यालयबाट यस प्रदेशभित्रको सोही वा अर्को जिल्लाको नगरपालिका वा गाँउपालिकामा रहेको कार्यालयमा सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई जाँदा वा काज खटिई जाँदा काजमा खटिएका

पदाधिकारी वा कर्मचारीले वा समूहगत रूपमा व्यापकमा बस्नु पर्ने कर्मचारीले यस नियम बमोजिमका सुविधा पाउने छैन।

तर एक नगरपालिका वा गाउँपालिकाबाट बीस किलोमिटर भन्दा टाढा रहेको कार्यालयमा सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई जाँदा त्यस्तो सुविधा पाउन सक्नेछ।

(५) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारी जुनसुकै कारणबाट सरकारी सेवाबाट अलग भई घर फर्कनु परेमा निज जुन श्रेणी वा तहबाट सेवा अलग भएको हो सोही श्रेणी वा तह अनुसार यस नियम बमोजिम दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च निज र निजको परिवारलाई बहाल टुटेको कार्यालयबाट दिइने छ।

तर पछिल्लो पाँच वर्षदिखि अटुट रूपमा सेवामा बहाल रहेकोमा बाहेक अस्थायी कर्मचारीलाई यो सुविधा दिइने छैन।

(६) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीको आफू खटिएको जिल्लामा मृत्यु भएमा निजको परिवारलाई घर फर्कदा यस नियमावली बमोजिम पाउने दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च पदाधिकारी वा कर्मचारी खटिएको कार्यालयबाट दिइनेछ।

(७) नियम ४ को उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि हवाई यातायातबाट यात्रा गर्दा कम खर्चिलो हुने भएमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले जुनसुकै तहको पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई पनि हवाई यातायातको साधन प्रयोग गर्ने आदेश दिन सक्नेछ। यसरी आदेश दिँदा कुन स्थानबाट कुन स्थानसम्म हवाई यातायातको साधन प्रयोग गर्ने हो स्पष्ट रूपमा तोकिदिनु पर्नेछ।

११. **बीमा खर्च:** (१) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले सरकारी कामको सिलसिलामा मुलुकभित्र वा बाहिर भ्रमण गर्दा भ्रमण वा काज अवधि भर दश लाख रुपैयाँको बीमा गराउनका लागि लाग्ने बिल बमोजिमको प्रिमियम खर्च पाउनेछ।

(२) सरकारी कामको सिलसिलामा कुनै विदेशी मुलुकको भ्रमण गर्नु पर्दा स्वास्थ्य बीमा गर्नु पर्ने रहेछ भने भ्रमण अवधिभरका लागि स्वास्थ्य बीमा गर्दा लागेको बिल बमोजिमको प्रिमियम खर्च पाउनेछ।

१२. कायम मुकायम मुकरर भई जाँदा कायम मुकायम मुकरर भएको पदको पाउने दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च: कुनै एक जिल्लामा रहेको कार्यालयबाट अर्को जिल्लामा रहेको कुनै कार्यालयमा कायम मुकायम मुकरर भई जाने पदाधिकारी वा कर्मचारीले जुन पदको कायम मुकायम मुकरर भई गएको छ सोही पदको दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च पाउनेछ र कायम मुकायम मुकरर भएको जिल्लामा कायम मुकायम मुकरर समाप्त भई फर्कनु परेमा कायम मुकायम मुकरर भई जाँदा जुन पदको दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च पाएको थियो सोही बमोजिम फर्कदाँ पनि निज र निजको परिवारले पाउनेछ।

१३. भ्रमणमा जाने पदाधिकारी वा कर्मचारी बिरामी परेमा: (१) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारी सरकारी कामको सिलसिलामा पैदल भ्रमण गर्दा बाटोमा अशक्त बिरामी भएमा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा खबर गर्नु पर्नेछ। सरुवा, बढुवा वा कायम मुकायम मुकरर भई एक कार्यालयबाट अर्को कार्यालयमा जाने सिलसिलामा पैदल भ्रमण गर्दा परिवार साथ लिई जाँदा परिवारको कुनै सदस्य बाटोमा अशक्त बिरामी भएमा पनि सोही बमोजिम गर्नु पर्नेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम जानकारी प्राप्त भएपछि नजिकको प्रहरी कार्यालयले त्यसरी बिरामी भएको पदाधिकारी वा कर्मचारी वा निजको परिवारको सदस्यलाई नजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकीसम्म पुऱ्याइदिनु पर्नेछ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम पुर्याउँदा लागने खर्च प्रहरी चौकी भए जिल्ला प्रहरी कार्यालय मार्फत र जिल्ला प्रहरी कार्यालय भए आफ्नै कार्यालयबाट खर्च लेखी सम्बन्धित प्रदेश लेखा नियन्त्रक इकाई कार्यालयमा शोधभर्ना माग गर्नु पर्नेछ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम निकासामा माग भएको रकम सम्बन्धित प्रदेश लेखा नियन्त्रक इकाई कार्यालयमा विनियोजित बजेट रकमबाट तत्काल निकास दिई सोको शोधभर्ना आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा माग गर्नु पर्नेछ।

(५) यस नियमावली बमोजिम सरकारी कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्दा कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीको मृत्यु हुन गएमा मृतक पदाधिकारी वा कर्मचारीको शव दाह संस्कारको लागि निजको परिवारले माग गरेको स्थानसम्म पुऱ्याई दिने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ। यसरी मृत पदाधिकारी वा कर्मचारीको शव पुर्याउने व्यवस्था गर्दा सो शवका साथमा रहेका मृत पदाधिकारी वा कर्मचारीको परिवारलाई समेत सो ठाउँसम्म पुऱ्याईदिने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(६) उपनियम (५) बमोजिम शव ल्याउँदा लागने खर्च विदेशमा भए मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा समन्वय गरी निर्णय भई आएको बमोजिम र नेपालभित्र भए सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले उपनियम (३) र (४) बमोजिम खर्च गर्ने र निकास प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

१४. विदेश भ्रमण खर्च र दैनिक भत्ता सम्बन्धी व्यवस्था: (१) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई सरकारी कामको सिलसिलामा विदेशमा भ्रमणमा पठाउँदा सो भ्रमणको खर्च व्यहोर्ने स्रोत र प्रदेश सरकारको स्रोतबाट विदेशमा भ्रमणमा पठाइने भएमा निजले यस नियमावली बमोजिम पाउने दैनिक भत्ता, भ्रमण खर्च, पकेट खर्च तथा भैपरी

आउने खर्च जस्ता कुन कुन सुविधा पाउने हो सो खुलाई भ्रमण खटाउनु अधि निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निर्णय नभई आफू खुशी भ्रमणमा गएकोमा वा पठाएकोमा भ्रमणबाट फर्केपछि गरेको दाबी बमोजिम त्यस्ता खर्चहरू दिइने छैन ।

(३) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले सरकारी कामको सिलसिलामा विदेशमा यात्रा गर्नु पर्दा विशिष्ट तहका पदाधिकारीले विजेनेस क्लास र सो बाहेकका अन्य पदाधिकारी वा कर्मचारी भए इकोनोमी क्लासको हवाई टिकटको भ्रमण खर्च पाउनेछ ।

(४) कुनै पदाधिकारी एवं कर्मचारीलाई अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, सेमिनार, समारोह, निमन्त्रणा, बैठक, तालिम, अध्ययन भ्रमण र अन्य कुनै सरकारी कामको सिलसिलामा विदेश जाँदा अनुसूची- ४ मा व्यवस्था भए बमोजिमको दरले दैनिक भत्ता दिइनेछ ।

(५) उपनियम (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, सेमिनार, समारोह निमन्त्रणा वा बैठकमा भाग लिन गएको पदाधिकारी वा कर्मचारीले होटलको अलग्गै बिल पेश गरेमा होटलको बिल बमोजिम विशिष्ट तहका पदाधिकारी भए तीन सय पचास अमेरिकी डलरसम्म, प्रथम तहको भए दुई सय पचास डलरसम्म र द्वितीय तहको भए एक सय पचास डलरसम्म तथा अनुसूची- ४ मा उल्लिखित दैनिक भत्ताको तीस प्रतिशत रकम खाना खर्च र पकेट खर्च बापत पाउनेछ ।

(६) उपनियम (४) बमोजिम विदेश जाने पदाधिकारी वा कर्मचारीले यस नियमावली बमोजिम दैनिक भ्रमण भत्ता पाउनेमा हवाईयात्रा अवधिको दैनिक भत्ता पाउने छैन ।

तर आठ घण्टा भन्दा बढी ट्रान्जिटमा बस्नु परेमा त्यस्तो अवधिको लागि ट्रान्जिटमा बसेको मुलुकमा जाँदा पाउने अनुसूची- ४ बमोजिमको एक दिनको दैनिक भत्ता पाउनेछ।

(७) उपनियम (४) बमोजिमको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, सेमिनार, समारोह, निमन्त्रणा, तालिम, वार्ता वा बैठकमा जाने पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आयोजकको तर्फबाट बस्नको मात्र प्रबन्ध भएकोमा त्यस्तो पदाधिकारी वा कर्मचारीले खाना र पकेट खर्च बापत दैनिक भ्रमण भत्ताको तीस प्रतिशत र खान बस्न मात्र प्रबन्ध भई पकेट खर्च उपलब्ध नगराएकोमा दैनिक पच्चीस अमेरिकी डलर पाउने छ। त्यसरी खाना खर्च वा पकेट खर्च उपलब्ध गराउँदा आयोजक संस्थाको तर्फबाट त्यस्तो खर्च उपलब्ध नगराएको प्रमाणित कागजात पेश गरेको अवस्थामा मात्र भुक्तानी दिइनेछ।

(८) कुनै मित्रराष्ट्र वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाबाट खान बस्नको लागि रकम नै दिने भएकोमा उपनियम (७) बमोजिमको पकेट खर्च दिइने छैन।

(९) कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारी काबुबाहिरको परिस्थितिले गर्दा निर्धारित समयमा तोकिएको गन्तव्य वा ट्रान्जिटबाट फिर्ता हुन नसकेमा फर्केपछि उचित कारण र प्रमाण सहित निवेदन दिएमा भ्रमणको आदेश गर्ने पदाधिकारीको निर्णय बमोजिम दैनिक तथा भ्रमण खर्च दिन सकिनेछ।

(१०) उपनियम (४) बमोजिम विदेशमा जाँदा वा आउँदा बाटोमा पर्ने कुनै मुलुकमा रात बिताउनु पर्दा वा आठ घण्टा भन्दा बढी ट्रान्जिटमा बस्नु पर्ने अवस्थामा हवाई टिकट उपलब्ध गराउने संस्थाले खाने बस्ने प्रबन्ध नगरेकोमा त्यसरी रात बिताएको वा ट्रान्जिटमा बसेको अवधिको लागि अनुसूची- ४ बमोजिमको दैनिक भत्ता पाउनेछ।

(११) अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, सेमिनार आदिमा जाँदा सम्मेलन शुरु हुने अघिल्लो दिनदेखि समाप्त भएको भोलि पल्टसम्मलाई जति दिन लाग्छ त्यसभन्दा बढी आफूखुशी त्यस्तो मुलुक वा अन्य विदेशी मुलुकमा मुकाम गरेकोमा दैनिक भत्ता दिइने छैन।

(१२) सरकारी खर्चमा विदेश भ्रमण गर्दा बाटोको हवाई यात्रामा रात बिताएको अवधिभर अनुसूची- ४ बमोजिमको पाउने दैनिक भत्ता दरको पचास प्रतिशत रकम मात्र दिइनेछ।

(१३) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मुख्यमन्त्री र मन्त्रीले कुनै समारोह, सम्मेलन वा औपचारिक कार्यक्रममा विदेश भ्रमण गर्नु पर्दा उपनियम (५) बमोजिमको होटल खर्चका सम्बन्धमा प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषदले छुट्टै दर निर्धारण गर्न सक्नेछ र यसरी निर्धारण भएकोमा सोही बमोजिमको दरमा होटल खर्च दिइनेछ।

(१४) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि जनवादी गणतन्त्र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत वा भारतको बाटो भई नेपालको एक भूभागबाट अर्को भागमा जानु पर्दा नेपालमा पाए सरहकै दैनिक तथा भ्रमण खर्च मात्र पाउनेछ।

**१५. भ्रमण सम्बन्धी बिल भर्पाईहरु:** (१) भ्रमणमा खटिने पदाधिकारी वा कर्मचारीले भ्रमण समाप्त भएपछि नियमानुसार पाउने दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्चको बिल भरी भ्रमण प्रतिवेदन साथ आवश्यक बिल भर्पाई सम्बन्धित कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ।

तर उडान बीमाको हकमा सो बीमाको नम्बर मात्र पेश गरे हुन्छ।

(२) हवाई यातायातको सुविधा लिने पदाधिकारी वा कर्मचारीले हवाई टिकट पेश गरेमा मात्र सो बापतको रकम भुक्तानी दिइनेछ। तत्काल भ्रमण पेशकी लाँदाको बखत हवाई टिकट पेश

गर्न नसक्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीले हवाई यातायातको सुविधा लिएमा आफू हाजिर हुने कार्यालयमा हवाई टिकट पेश गरी सो बापतको रकम भुक्तानी माग गर्न सक्नेछ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम भुक्तानी माग गर्दा साविक कार्यालयबाट लिएको दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्चको बिलको प्रमाणित कागज संलग्न गर्नु पर्नेछ।

(४) हवाई यातायातको टिकट प्राप्त भएमा साविकको भ्रमण साधनबाट भ्रमण गर्दा भुक्तानी भएको रकम र हवाई यातायात प्रयोगबाट हुन आउने रकम यकिन गरी नपुग हुने रकम मात्र सात दिनभित्र कार्यालयले सम्बन्धित कर्मचारीलाई भुक्तानी दिनु पर्नेछ।

(५) यस नियम बमोजिम माग भएको रकम भुक्तानी दिन बजेट रकम नभएमा आगामी आर्थिक वर्षको लागि दायित्व सारी पहिलो प्राथमिकताका साथ भुक्तानी दिनु पर्नेछ।

**१६. दूरीको विवरण राख्नु पर्ने:** (१) प्रदेशका जिल्लाभित्रको ठाउँ ठाउँको दूरीको विवरण सम्बन्धित जिल्ला समन्वय अधिकारीले तयार गरी राख्नु पर्नेछ र जिल्लाभित्रका सबै कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(२) एक जिल्लाको सदरमुकामदेखि अर्को जिल्लाको सदरमुकाम बीचको दूरी आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले तयार गरी सम्बन्धित जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयमा र अन्य मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम उपलब्ध गराएको विवरणको आधारमा सम्बन्धित कार्यालयले किलोमिटर को हिसाब गर्नु पर्नेछ।

**१७. अन्य व्यक्तिलाई दिइने भ्रमण खर्च:** (१) गैर सरकारी व्यक्तिलाई प्रदेशभित्र वा विदेशमा भ्रमण गराउने प्रदेश सरकारबाट निर्णय भएमा

निजले पाउने दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च र अन्य खर्च प्रदेश सरकारको निर्णयमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

(२) उपनियम (१) को प्रयोजनको लागि प्रदेश सरकारको निर्णयको लागि पेश गर्दा यस्ता व्यक्तिलाई दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च दिनु पर्ने भएमा कुन तहका कर्मचारीले पाए सरह दैनिक भत्ता तथा भ्रमण खर्च दिने भन्ने कुरा समेत स्पष्ट खोली पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम निर्णय नभएमा द्वितीय तहको पदाधिकारी वा कर्मचारीले पाए सरहको सुविधा दिइनेछ।

१८. **भ्रमण अभिलेख राख्नु पर्ने:** भ्रमणमा खटिने पदाधिकारी वा कर्मचारीले भ्रमण प्रारम्भ गरेपछि सम्बन्धित कार्यालयले अनुसूची- ५ बमोजिमको ढाँचामा भ्रमण अभिलेख राख्नु पर्नेछ र भ्रमणमा खटाउने पदाधिकारीले विश्वसनीय आधार र प्रमाण स्थापित हुने गरी आवश्यकता अनुसार आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको थप व्यवस्था समेत गर्नु पर्नेछ।

१९. **विशेष व्यवस्था:** भौगोलिक, प्राकृतिक वा हावापानी सम्बन्धी कठिनाईको दृष्टिले नेपालको कुनै इलाकामा बसी काम गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई प्रदेश सरकारबाट समय समयमा भएको निर्णयबाट दिई आएको वा दिइने स्थानीय भत्ता, लुगा भत्ता, औषधि भत्ता वा यस्तै अरु भत्ताको व्यवस्थामा यस नियमावलीको कुनै पनि कुराले प्रतिकूल असर पारेको मानिने छैन।

२०. **कारबाही गरिने:** (१) यस नियमावली बमोजिम पाउने सुविधा लिने प्रयोजनको लागि भ्रमण गर्ने कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले झुट्टा विवरण पेश गरी भुक्तानी लिएको ठहरेमा झुट्टा विवरण पेश गरी भुक्तानी लिएको रकमको दोब्बर रकम निज सरकारी सेवामा रहेको भए निजले पाउने तलबबाट कट्टा गरी लिइनेछ र निजलाई विभागीय कारबाही समेत गरिनेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कट्टा नगरेमा त्यस्तो कट्टा नगर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीको तलबबाट असुल उपर गर्नु पर्नेछ र निजलाई विभागीय कारबाही समेत गर्न सकिनेछ।

(३) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम त्यस्तो रकम असुल उपर हुन नसकेमा सो रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ।

२१. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस नियमावलीमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै खास पदाधिकारीको भ्रमण खर्चको सम्बन्धमा प्रचलित प्रदेश कानूनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा त्यस्तो पदाधिकारीले सोही बमोजिमको भ्रमण खर्च पाउनेछ।

## अनुसूची- १

म.ले.प.फाराम नं. २२३

साविकको फाराम नं. ३

(नियम ३ को उपनियम (६) सँग सम्बन्धित)

.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.

### अन्तरदेशीय/अन्तर्राष्ट्रिय भ्रमण आदेश

कर्मचारी संकेत नं.

आदेश नं.....

भ्रमण गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीको नाम:

मिति.....

पद:

कार्यालय:

भ्रमण गर्ने स्थान (विदेश भए मुलुक र शहर खुलाउने)

भ्रमणको उद्देश्य:

भ्रमण गर्ने अवधि:

.....देखि.....सम्म

भ्रमण गर्ने साधन:

कार्यालयको ☐ सार्वजनिक ☐ भाडाको ☐

भ्रमण निमित्त माग गरेको पेशकी रकम

भ्रमण सम्बन्धी अन्य आवश्यक विवरण

.....

.....

भ्रमण गर्ने पदाधिकारी

भ्रमण स्वीकृत गर्ने पदाधिकारी

मिति:

मिति:

=====

प्रशासन शाखाले भर्ने

हाजिरी खातामा जनाएको मिति

जनाउने कर्मचारीको दस्तखत

## अनुसूची- २

(नियम ७ को उपनियम (१), (६), (८) र (९) सँग सम्बन्धित)

### दैनिक भत्ता दर

| क्र.सं. | तह      | प्रति दिन पाउने रकम (रूपैयाँ) |
|---------|---------|-------------------------------|
| १       | विशिष्ट | २,५००।-                       |
| २       | प्रथम   | २,०००।-                       |
| ३       | द्वितीय | १,६००।-                       |
| ४       | तृतीय   | १,२००।-                       |
| ५       | चौथो    | १,०००।-                       |

### अनुसूची- ३

(नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

#### दैनिक भत्ताको दश प्रतिशत थप पाउने जिल्लाहरू

|            |           |                      |                      |
|------------|-----------|----------------------|----------------------|
| १.दार्चुला | २.बझाङ    | ३.बाजुरा             | ४.अछाम               |
| ५.जाजरकोट  | ६.रुकुम   | ७.रोल्पा             | ८.हुम्ला             |
| ९.मुगु     | १०.जुम्ला | ११.कालिकोट           | १२.डोल्पा            |
| १३.मुस्ताङ | १४.मनाङ   | १५.गोरखा(जगात उत्तर) | १६.धादिङ (नुम उत्तर) |
| १७.भोजपुर  | १८.खोटाङ  | १९.ओखलढुंगा          | २०.सोलुखुम्बु        |

## अनुसूची- ४

(नियम १४ को उपनियम (४), (५), (६) र (१०) सँग सम्बन्धित)

### विदेश भ्रमण गर्दा पाउने दैनिक भत्ता दर

| क्र.सं. | तह      | प्रति दिन अमेरिकी डलरमा पाउने |
|---------|---------|-------------------------------|
| १       | विशिष्ट | २२५।-                         |
| २       | प्रथम   | १७५।-                         |
| ३       | द्वितीय | १५०।-                         |
| ४       | तृतीय   | १२५।-                         |
| ५       | चौथो    | १००।-                         |

### द्रष्टव्य:

१. युरोपियन मुलुकहरु, अष्ट्रेलिया, न्यूजिल्याण्ड, अमेरिका, क्यानाडा, कुवेत, कोरिया, हंगकंग, जापान, रुस, कतार, जाम्बिया, यू.ए.ई., सिंगापुर, लेबनान, बहराइनको भ्रमणमा माथि उल्लिखित दरमा थप ३३ प्रतिशत रकम दिइनेछ।
२. भारतको चेन्नाइ, हैदराबाद, बैंगलोर, मुम्बई, दिल्ली र कोलकाता तथा बंगलादेशको ढाका र चटगाउँ बाहेक अन्य स्थानमा रात बिताउनु पर्दा माथि उल्लेखित दरको पचास प्रतिशत रकम मात्र दिइनेछ।

## अनुसूची- ५

(नियम १८ सँग सम्बन्धित)

संघ/प्रदेश/स्थानीय तह

.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.

### भ्रमणमा खटिने कर्मचारीको भ्रमण अभिलेख खाता

| भ्रमण<br>आदेश<br>नम्बर | भ्रमण गर्ने<br>कर्मचारको |    | भ्रमणमा<br>खटिएको<br>स्थान | खर्च<br>लाग्ने<br>बजेट<br>उपशीर्षक<br>नम्बर | भ्रमणमा<br>खटिएको<br>मिति |      | म्याद थप |      | जम्मा<br>दिन | भ्रमण<br>प्रतिवेदनको<br>संक्षिप्त<br>व्यहोरा | कैफियत |
|------------------------|--------------------------|----|----------------------------|---------------------------------------------|---------------------------|------|----------|------|--------------|----------------------------------------------|--------|
|                        | नाम                      | पद |                            |                                             | देखि                      | सम्म | देखि     | सम्म |              |                                              |        |
| १                      | २                        | ३  | ४                          | ५                                           | ६                         | ७    | ८        | ९    | १०           | ११                                           | १२     |
|                        |                          |    |                            |                                             |                           |      |          |      |              |                                              |        |
|                        | जम्मा                    |    |                            |                                             |                           |      |          |      |              |                                              |        |

आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुखको सही

नाम, थर:

मिति:

कार्यालय प्रमुखको सही:

नाम, थर:

मिति: